

Άντε πάλι το Ασφαλιστικό

Το Ασφαλιστικό θυμίζει τον φοβερό στίχο, που είχε γίνει και σύνθημα σε τοίχους της Αθήνας (ή ίσως και αλλού), «Να 'μαστε πάλι εδώ Ανδρέα» από το εξαιρετικό τραγούδι των Μανώλη Ρασούλη και Ανδρέα Μικρούτσικου, που συνεχίζει: «Οι δρόμοι τρέχουν χιαστί, σημείο Χ και μια παρέα, και ας φύγαν χίλιοι δυο καιροί. Μένω κατάπληκτος Μανώλη, δεν ξέρω αλήθεια τι να πω. Πώς γίνεται ο καθένας όλοι, και όλοι πώς γίνονται εγώ;».

Σχεδόν είκοσι χρόνια, αν όχι παραπάνω, να 'μαστε πάλι εδώ, μπερδεμένοι, ζαλισμένοι, έτοιμοι για αγώνες, που τους βλέπουμε μπροστά, κι όλο νίκες και θριάμβους που μας βγαίνουνε ξινά (ρίμες της δεκάρας, δεν ανήκουν στο παραπάνω τραγούδι).

Όταν το πρόβλημα καταλαμβάνει καθημερινά, εδώ και τουλάχιστον 15 μήνες, περίοπτη θέση στην καθημερινή πολιτική ατζέντα, κάτι σημαίνει. Εντάξει, οι δαπάνες για συντάξεις απορροφούν περίπου το 16,5% του ΑΕΠ έναντι 11% περίπου στην Ευρώπη. Από το 16,5%, το 10,5% περίπου είναι δημοσιονομικά ελλείμματα. Τα μεγέθη αυτά έχουν τσακίσει την ανάπτυξη, τα εισοδήματα και την απασχόληση και η γήρανση της ελληνικής κοινωνίας διαγράφεται ζοφερή. Την ίδια στιγμή, φτύνουμε αίμα για να πετύχουμε μισή μονάδα του ΑΕΠ μεγαλύτερα πλεονάσματα ή μικρότερα ελλείμματα. Όμως αυτά είναι αριθμοί για μίζερους. Ας σκεφτούμε μοντέρνα, «out of the box»: τι εμποδίζει να αυξήσουμε τις δαπάνες αυτές στο 18% ή και στο 22% του ΑΕΠ, προκειμένου να ανακουφιστεί ένα μεγάλο τμήμα της κοινωνίας; Τι πλαφόν υπάρχει για το πόσες δαπάνες μπορεί να κάνει μια κυβέρνηση για την εκπαίδευση, την υγεία, το Ασφαλιστικό ή την άμυνα; Στην πραγματικότητα δεν υπάρχει εμπόδιο, εκτός από την κακομοιριασμένη αντίληψη ανάληπτων νεοφιλελευθέρων.

Απλώς επειδή σήμερα δεν πρέπει να σημειωθούν ελλείμματα, η αύξηση δαπανών σε έναν τομέα θα πρέπει είτε να αντισταθμίζεται με μείωση δαπανών σε άλλους τομείς, είτε να καλυφθεί με αύξηση της φορολογίας. Δημοσιονομικό πρόβλημα για το Ασφαλιστικό ή ό,τι άλλο δεν υπάρχει. Αν π.χ. αυξηθούν σήμερα κατά 2 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ οι συνταξιοδοτικές δαπάνες, δηλαδή περίπου κατά 3,5 δισ. ευρώ, αυτά θα πρέπει να αφαιρεθούν από τις δαπάνες για αστυνόμευση, εκπαίδευση, υγεία, ανεργία και άμυνα (περίπου 14 δισ. ευρώ αθροιστικά). Η μείωση θα είναι 25% για καθέναν από τους παραπάνω τομείς. Τι να κάνουμε, δεν γίνεται αλλιώς. Έτσι κι αλλιώς, οι δαπάνες αυτές συρρικνώθηκαν σημαντικά μέσα στην κρίση και ο κόσμος έχει συνηθίσει. Αν μάλιστα ένα τμήμα του ποσού αυτού αφαιρεθεί από τις δημόσιες επενδύσεις, κανείς δεν θα ενοχληθεί. Εντάξει, έτσι θα προσδοκάμε ανάπτυξη για χρόνια ακόμα, αυτή δεν θα πολυφαίνεται, θα δαγκώνουμε σίδερα, θα διχαζόμαστε, αλλά κανείς δεν προτιμάει να θυσιάσει κάτι σήμερα

για να έχει κάτι περισσότερο αύριο. Αν, ακόμα, άλλο ένα τμήμα του ποσού αυτού αποσπαστεί στα κρυφά από τα ευρωπαϊκά κονδύλια για τους πρόσφυγες, η αναγκαία μείωση στις δαπάνες υγείας, εκπαίδευσης, άμυνας κ.λπ. θα είναι λίγο μικρότερη.

Στο αποτέλεσμα στο οποίο έχουν παγιδευτεί σήμερα συνταξιούχοι, εργαζόμενοι και η χώρα φτάσαμε ύστερα από πολύχρονους αγώνες με το λάβαρο της κοινωνικής ευαισθησίας. Με τι καρδιά και τι πνοή (αν προσθέσω «και τι πάθος», θα σηκωθεί ο Σεφέρης να με κοπανήσει) θα απαρνηθούμε σήμερα αξίες για τις οποίες πολεμήσαμε; Γι' αυτό, προτείνω, αφού δεν καταφέρνουμε να συγκρατήσουμε τη νεολαία και τους επιστήμονες του έθνους να μείνουν εδώ, ώστε αυτοί να ξεπληρώνουν από έναν μισθό 400-1.000 ευρώ τα 325 δισ. ευρώ χρέη του έθνους, τις δαπάνες του κράτους μας, τα ασφαλιστικά ελλείμματά μας και αρκετά άλλα, να κάνουμε μια μεγάλη υπέρβαση: ας αναλογιστούμε τους 700 χιλιάδες πρόσθετους συνταξιούχους που βρήκαν ευκαιρία στα χρόνια της κρίσης και έφυγαν από τη δουλειά τους, πρόωρα ή όχι, και να προσφέρουμε σε άλλους 700 χιλιάδες νέους μας μια στρατηγική ευκαιρία να πάρουν και αυτοί πρόωρη σύνταξη, μηδενίζοντας σχεδόν την ανεργία και κάνοντας πράξη το πιο υποδειγματικό κοινωνικό κράτος στην Ευρώπη και στον πλανήτη.

Λέγεται σε διάφορες δηλώσεις ή συνεντεύξεις ότι «το Ασφαλιστικό δεν είναι βιώσιμο». Λάθος. Η βιωσιμότητα του Ασφαλιστικού είναι συνάρτηση της προθυμίας όσων εργάζονται, ή και είναι άνεργοι, να πληρώσουν για τη βελτίωση της θέσης των απομάχων της εργασίας. Είναι προφανές ότι η μεγάλη πλειοψηφία των πολιτών δεν θα διστάσει να κάνει μια θυσία για τον σκοπό αυτόν. Πόσοι και πόσοι, παλιά, σήμερα, και προβλέπω και αύριο, δεν υποστηρίζουν, όλοι μαζί, χωρίς δυστυχώς να τους αποδίδεται η πρέπουσα σημασία, ότι το πρόβλημα στο Ασφαλιστικό δεν είναι τι δαπανάς, αλλά τι εισφορές και φόρους αποσπάς για να χρηματοδοτήσεις τις δαπάνες για συντάξεις;

Εντάξει, γνωρίζουμε ότι η σχέση απασχολούμενων προς συνταξιούχους είναι 1,4 προς 1. Με τα δεδομένα αυτά, ας κάνουμε έναν απλοποιημένο υπολογισμό: Για να έχει ένας συνταξιούχος το 60% της αμοιβής ενός απασχολούμενου, που δεν το λες και πολύ αξιοπρεπές (προ ετών η σχέση αυτή ήταν στο 100%-110%), η οποία αμοιβή π.χ. είναι 800 ευρώ/μήνα, θα πρέπει ο απασχολούμενος να καταβάλει εισφορές και φόρους – μόνο για το συνταξιοδοτικό σύστημα – σε ύψος 360 ευρώ/μήνα. Έτσι ο μέσος απασχολούμενος θα έχει τελικά 440 ευρώ καθαρό μηνιαίο εισόδημα και ο μέσος συνταξιούχος 480 ευρώ (το 60% των 800 ευρώ). Στο παράδειγμα δεν υπολογίστηκαν ο φόρος εισοδήματος που δεν πάει για συντάξεις και φόροι οποιασδήποτε άλλης μορφής που θα μειώνουν περισσότερο το διαθέσιμο εισόδημα. Αν υποθέσουμε ότι αυξάνουν οι συντάξεις κατά 15%, η ζυγαριά θα γείρει λίγο ακόμα σε βάρος των απασχολούμενων. Με τις ίδιες παραπάνω παραδοχές ο μέσος απασχολούμενος θα έχει καθαρά κάτω από 376 ευρώ και ο μέσος συνταξιούχος 552 ευρώ. Ισως εδώ υπάρχει ένα προβληματάκι, αλλά αν σκεφτούμε ότι η γιαγιά και ο

παππούς θα δίνουν ένα τμήμα της σύνταξης σε παιδιά και εγγόνια το πρόβλημα αμβλύνεται.

Είμαι σίγουρος ότι πολλοί θα υποστηρίξουν ότι μια τέτοια διευθέτηση θα έχει και σοβαρές θετικές κοινωνικές και πολιτικές προεκτάσεις που δεν πρέπει να υποτιμώνται: πιο στέρεες κοινωνικές ισορροπίες, λιγότερες κοινωνικές εντάσεις, μεγαλύτερη κοινωνική συνοχή και, επιπλέον, πιο σταθερό πολιτικό σύστημα, όπως στο παρελθόν. Η χώρα θα κερδίσει τη μαζική εμπιστοσύνη των επενδυτών, Ελλήνων και ξένων, όπως και του διεθνούς χρηματοοικονομικού συστήματος, που εγκαταλείποντας μίζερες αντιλήψεις θα μας δανείσει ξανά με αφθονία. Επιπλέον, θα ακούσουμε ότι θα ενισχυθεί και η διεθνής αξιοπιστία μας, ακόμα και η διεθνοπολιτική μας θέση στην ευρύτερη περιοχή μας, που στη φάση αυτή δεν είναι και τόσο ζηλευτή. Κοντολογίς, το Ασφαλιστικό θα φανεί ότι είναι ο καταλύτης για λύσεις σε προβλήματα εθνικής εμβέλειας, οι οποίες θα κάνουν φανερό πόσο υπεύθυνοι ήταν η Μέρκελ, τα μνημόνια και ο Θεμιστοκλής για κάθε δεινό που υποστήκαμε τόσα χρόνια. Και καθώς οι συγγνώμες για όσα τυχαίνει να στραβώνουν σε αυτή την παλιοκοινωνία τόσα χρόνια τώρα πέφτουν από παντού σαν το χαλάζι, να ζητήσω κι εγώ αναδρομικά μία για το ότι το 2001 σκέφτηκα τα ακατονόμαστα και έκανα την Κασσάνδρα σε τόσο κόσμο.

Τυχόν άρνηση της τρόικας ή της Ευρώπης να αποδεχθούν μια τέτοια μεγαλοφυή σύλληψη θα είναι άλλη μια ακατανόητη, εγκληματική και τιμωρητική επιλογή απέναντί μας, όπως έγινε και σε πολλά άλλα ζητήματα στα χρόνια της κρίσης. Πρέπει, με κάθε τρόπο, όλες οι πολιτικές δυνάμεις να παραμερίσουν μικρόψυχα και μικροκομματικά συμφέροντα και ενωμένες να καταβάλουν κάθε προσπάθεια στο να πείσουν μια Ευρώπη που εθελουφλεί και καταρρέει από τα απανωτά λάθη της ότι, επιτέλους, πρέπει να κατανοήσει πόσο μια θεμελιακή κοινωνική επιλογή, όπως η παραπάνω, θα ωφελήσει όχι μόνο την Ελλάδα, αλλά και την Ευρώπη την ίδια και τους ηγέτες της, που ο ένας μετά τον άλλον κλονίζονται.

Υπάρχει πλαφόν στον πάτο; Φυσικά. Ιδιο με την άβυσσο στον Παράδεισο.